

Kinek van igaza?

Ezt a kérdést ma egyre kevésbé illik feltenni. A filozófusok arra emlékeztetnek, hogy milyen nehezen körülírható az igazság fogalma, ill. kérdés az is, hogy egyáltalán beszélhetünk-e objektív igazságról. Leginkább nem - és ezt a mindennapi közbeszéd szintjén is mindannyian érezzük. A pszichológus pedig azért vonná össze a szemöldökét, mert mennyire éretlen, gyerekes az az ember, aki úgy véli, hogy neki mindig igaza kell, hogy legyen. A kérdés tehát, "kinek van igaza?", elég nagy hátrányban indul ma a kurrens kérdések, szellemi áramlatok piacán. Kicsit régimódi, kicsit elavult.

Amennyiben azonban meg akarjuk ragadni és meg akarjuk élni Pál apostol Timóteusnak írt második levelében a 2. fejezetet, nem kerülhetjük ki a kérdést, hiszen ez áll a gondolatmenet középpontjában. A keresztény üzenettel, az evangéliummal kapcsolatos tévtanítások, a különféle tanítók közötti vita tárgya az isteni igazság, amit Pál Jézus Krisztus evangéliumával azonosít. Ebben a kontextusban merül hát fel a kérdés Isten népében időről időre, újra és újra: Kinek van igaza? Árnyaltabban: mi az igazság? Honnan tudjuk, hogy az igazság oldalán állunk-e? Három gondolatban kívánom ezt kibontani:

A probléma: az igazság kérdése akkor és ma

A válasz: honnan tudjuk, hol állunk?

Az eredmény: hogyan képviseljük az igazságot?

1. A probléma: az igazság kérdése akkor és ma

Elevenítsük fel újra, mi történik Pál és Timóteus között. Az apostol Timóteust abban erősíti, hogy őrizze meg a "rá bízott drága kincset", azaz az evangéliumot. Ennek azonban ára van, hiszen Pált az evangélium hirdetése miatt börtönözték be, valamint az efézusi és környékbeli gyülekezetekben, ahol Timóteus a gyülekezet vezetője, többen egyrészt elhatárolódtak az apostoltól, másrészt tévtanításokat követve eltávolodtak a hittől. Ebben a helyzetben erősíti az apostol Timóteust, lelki gyermekét, az ifjú gyülekezetvezetőt: *"És amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek. Vállald velem együtt a szenvedést, mint Krisztus Jézus jó katonája."* Az apostol még a bilincsek között is küzd a választottakért, hogy elnyerjék a Krisztus Jézusban való üdvösséget. De Timóteusnak, a félénk ifjúnak bele kell állnia ebbe a harcba, sőt, másoknak is tovább kell adni az igazságot. A harc tehát a tévtanítások harcmezőjén zajlik.

Az ilyen harc pedig gyakran elkeseredett, zavaros, elbizonytalanító. Nem véletlen, hogy ezekben a sorokban az igaz tanításhoz való ragaszkodás mellett megjelenik a természetlen vitáktól való óvás is. Ilyen kifejezésekkel óvja Pál Timóteust: *" ne folytassanak haszontalan szóharcot a hallgatók romlására"; "A szentségtörő, üres fecsegők előtt pedig térj ki"; "Az ostoba és éretlen vitatkozások előtt térj ki..."* Mindannyiunk tapasztalata, hogy milyen, amikor valami általunk igaznak tartott dologhoz való ragaszkodás egy idő után olyan keserű és minden megértést mellőző vitává lesz, amely minden energiánkat felemészti, semmilyen igazságot nem szolgál már. Továbbá az sem ritka, hogy végül már magunk sem tudjuk, mi az igaz; annyi szenny jött a felszínre az indulatok nyomán, hogy végül teljesen elbizonytalanodunk.

Miközben számos ügyben kiderülhet, hogy egyáltalán nem volt igazunk, és teljesen feleslegesen mentünk bele vagy akár gerjesztettük mi magunk a vitát, az Isten igazságával, az evangéliummal egy ponton más a helyzet. Ott is beléphetünk természetlen vitákba - ettől óv az apostol -, ott is elbizonytalanodhatunk az indulatok közepette, de a tét marad: Kinek van igaza? Mi az Isten

igazsága? Honnan tudhatjuk? Timóteus és az első gyülekezetek tagjai ebben a harcban állnak. Ennek a harcnak a súlyát pedig mi is érezzük, és erről bővebben kell szólnom.

Az igazság és tévtanítás között feszülő ellentét, amely megjelenik Isten népében, soha nem általános, hanem mindig konkrét kérdések mentén vetődik fel. Minden kultúra bizonyos dolgokban egyezik az Isten szerint elgondolt étellel, amit a teremtésben hívott életre; más dolgokban azonban összeütközésbe kerül vele. Ezért amikor az igazság körül megjelenik a harc, a vita, **az más és más tartalom mentén feszülhet egymásnak különböző korokban és helyeken.** Mert azt mondhatjuk, hogy Isten igazsága mindaz, amit a Bibliában kijelentett a teremtett világról, annak lázadásáról, a megváltás/helyreállítás módjáról, a neki kedves életről, mindez az általános igazság azonban más és más pontokon rendül meg Isten népében, más és más pontokon jelenik meg az Isten igazságától való elhajlás, más és más tévtanítások körül újul ki a régi harc (a hamisság atyjával).

A vita ma nem az, hogy a feltámadás megtörtént-e már (mint ott és akkor, vö. v.18); nem is az, hogy Isten-e Jézus, mint a 4. században Arius tévtanításának idején; ma nem az, hogy támogatja-e a Biblia a rabszolgaságot (igen, ilyen is volt, pl. az Egyesült Államok déli államaiban még a múlt század első felében is). A vita nem az, hogyan viszonyuljunk a náci fajelmélethez, mint Németországban a múlt század harmincas éveiben, ahol az ún. német keresztények és a hitvalló egyház között zajlott; és a vita itt és most nem az, hogy lehet-e egy kereszténynek több felesége (Afrika, törzsi háttérből kereszténnyé lévők). Ezek közül számos kérdés ma, visszatekintve, már nem kérdés, és elképzelni sem tudjuk, hogyan lehetett a kereszténység egy része ennyire vak egy időben.

Meglátásom szerint az egyik legnagyobb kérdés és küzdelem a keresztények számára a nyugati világban a szexualitás körül zajlik. Ezt neveztem néven az előző ígéhirdetésben, és a visszajelzésekből tudom, hogy többeket megmozgatott. Vannak, akik megerősítést nyertek ebben, vannak, akiket felkavart. Meggyőződésem szerint az egyik kulcsterület, ahol ez a vita velünk marad, és amelyen az evangéliumi hűséghez való ragaszkodásunknak ára van, a következő időszakban ez lesz. Keresztény egyházak egy része teret ad a homoszexuális párok megáldásának, teológusok a klasszikus bibliai szakaszok újszerű értelmezéseit adják, mások pedig ragaszkodnak a Bibliában kijelentett teremtési rendhez, a házassághoz mint kizárólag férfi és nő szövetséges kapcsolatához, az erre épülő családhoz. A vita zajlik, egyre jobban a keresztényekben találjuk magunkat, és amint korábban ezt kifejtettem, a Bibliához ragaszkodó keresztényeket a gyűlöletbeszéd, a homofóbia, és hasonló vádak illetik. Akkor is, ha szeretettel vagyunk a szexualitásukban megtört emberek felé (mert ki az, aki ne lenne maga is megtört?); akkor is, ha megvalljuk és megéljük Isten szeretetét és bocsánatát minden ember felé (mert ki az, aki maga nem bűnös és nem szorul Isten kegyelmére?). Miért hoztam elő tehát az LMBTQ kérdést pár hete? Nem gyűlöletből, nem megvetésből, és nem az LMBTQ emberek iránti indulatból. Nem is valamiféle politikai ágendát követve. (A témáról húsz éve is szóltam ígéhirdetésben, magyar református szószéken az elsők között, és az akkor elmondottakat ma ugyanúgy vallom és vállalom - <http://www.gref.hu/hu/igehirdetes/igehirdetes-a-szexualitasrol-igehirdetes-sorozat/a-homoszexualitasrol/> .) Hanem azért, mert **a lelkipásztor feladata felkészíteni a gyülekezet tagjait az Isten szerinti hűséges életre.** Erősíteni és tanítani Isten népét - nem, nem gyűlöletre, gyanakvásra, mások elutasítására - hanem az Úr Jézus Krisztus iránti hűségre és az általa bennünk megszülető együttérzésre. Az igazságban való megállásra azáltal, hogy lássátok, hol állunk a harcban, és legyen elég erőtök és bátorságotok megállni a hűségben. Akkor is, ha annak ára van.

Amikor úgy tűnik, hiábavaló a (szóbeli) küzdelem, harc az igazság megtartásáért, amikor testvérek állnak be a tévtanításba (milyen érdekes, hogy Pál nem szégyell kettőt megnevezni közülük), és fordulnak el Istentől, a végén felmerülhet bennünk a kérdés: ki tartozik Istenhez? Honnan tudjam, melyik oldalon az igazság? Ki az övé?

2. A válasz: Isten ismeri az övéit

Ezen a ponton tudjuk megérteni a ma olvasott textus értelmét: "Az Isten által vetett szilárd alap azonban megáll, amelyre ez van pecsételve: „Ismeri az Úr az övéit, és hagyja el a gonoszt mindenki, aki az Úr nevét vallja!” Ki az övé? Ki tartozik hozzá, és ki tévelyedett el az igazságtól? A válasz: Isten vetett egy szilárd alapot. Az alap Jézus Krisztus, személye, tanítása, amire felépül Isten "háza", azaz az igaz egyház (vö. 1Kor 3,10kk; Ef. 2,19kk). Mindez egyrészt titkos, elrejtett (nem mi ismerjük fel teljes bizonyossággal, ki az övé, valamint magunkat sem a magunk ismerete tartja meg - az Úr ismeri az övéit); másrészt mégis nyilvánvalóvá lesz, hiszen van ennek az ismeretnek, megtartatásnak egy külső jele is: elhagyja a gonoszt. Lássuk ezt mélyebben.

Mi ez a szilárd alap? Jézus elmond egy egyszerű példázatot (képes beszéd) egyik leghangsúlyosabb tanítása, a Hegyi Beszéd végén. A megelőző versekben a kérdés az, hogy ki az, aki valóban az Úrhoz tartozik.

"Aki tehát hallja tőlem ezeket a beszédeket, és cselekszi azokat, hasonló a bölcs emberhez, aki kősziklára építette a házát. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és nekirontottak annak a háznak, de nem dőlt össze, mert kősziklára volt alapozva. Aki pedig hallja tőlem ezeket a beszédeket, de nem cselekszi, hasonló a bolond emberhez, aki homokra építette a házát. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és beleütköztek abba a házba; és az összedőlt, és teljesen elpusztult." (Mt. 7,24-27)

A szilárd alap Jézus személye és tanítása, de ez önmagában nem minden. A kérdés: **hogyan viszonyulunk ehhez?** Jézus két mozzanatot említ: aki hallja, és aki cselekszi. A szilárd alap tehát Jézus Krisztus személye, amire épül Isten egyháza azokból, akik hallják és cselekszik Jézus tanítását. Mit jelent nemcsak hallani, hanem cselekedni?

Ebben először is benne foglaltatik Jézus tanításának, a Szentírás tanításának **igaznak tartása** (ahogy Jézus is igaznak tartotta a teljes Ószövetséget). "Igaznak tartani" egészen más, mint csak "hallani." Igen, egyfajta "cselekvés", aktív döntés, hogy igaznak tartom Isten szavát - szemben akár azzal, amit a mi világunk igaznak tart, sőt, szemben azzal, amit én magam igaznak tartok. Ez utóbbit állítani szinte szentségtörés ("amit én igaznak tartok az igaz" - valljuk, ez korunk egy dogmája), de ezt jelenti önmagamat alárendelni az Úr Jézus Krisztusnak, a megváltónak; ezt jelenti, hogy "átadjuk neki az uralmat életünk felett." A gondolkodásunk és akaratunk aktív mozzanata (Jézus tanításának megcselekvése) tehát, hogy amikor Isten a Szentírásban kijelentett egyértelmű igazsága ütközik azzal, amit én gondolok/gondoltam, nem abba az irányba mozdulok, hogy azt eltávolítom magamtól, vagy lázadok ellene. Igen, Krisztus megváltottjának lenni nem más, mint hogy azt mondom: **leteszem a jogot a magam igazságára, és magamra veszem az ő igazságának igáját.** Vagy így is fogalmazhatunk: a megtérés, az önátadás azt is jelenti, hogy nagyobb eséllyel tartom a magam gondolkodását, meglátásait, érzéseit tévesnek, hibásnak, mint Isten kijelentését, Isten igéjét. Hát nem éppen ezért van szükségünk kegyelemre? A bűn következtében a teljes ember megromlott. Nem maradt olyan képességünk (értelem/gondolkodás, az érzelem/érzések, az akarat), amit valamilyen mértékben ne torzított volna a bűn(eset) valósága.

Az igaznak tartást nevezhetjük a gondolkodás megváltozásának (metanoia - a "megtérés" görög kifejezése ezt jelenti). A megújult gondolkodás viszont nem jár önmagában: megújult, **megváltozott élet** követi (vö. Róm. 12.1kk). Ezért, miközben az Úr ismeri az övéit, és ez annak pecsétje, hogy az övéi vagyunk, a következő gondolat: *"hagyja el a gonoszt mindenki, aki az Úr nevét vallja."*

Mindezzel együtt hangsúlyoznom kell: a megváltozott gondolkodás (igaznak tartom még saját jelenlegi tudásom ellenére is), valamint a megváltozott élet (elhagyom azt, ami Isten szemében gonosz), **elsősorban gyümölcs, és csak másodsorban kimunkálás.** Hiszen ha ezt hallgatod, és nem

ismered Krisztus átformáló, újjáteremtő valóságát, bolondságnak és/vagy képtelenségnek is tartod mindezt. És ez így is van.

Az alap, amit Isten "vetett", vagy lefektetett, vagy elhelyezett Jézus Krisztus személye és tanítása, mondtuk. A pecsét, ami rá van írva, szinten Istené: *"Ismeri az Úr az övéit."* Az igazsághoz tartozás nem más, mint ahogy a Szentlélek elhelyezi életünket erre az alapra, rátesz bennünket Jézus Krisztusra, a kősziklára, és felépíti rá Isten házát, amire ez van írva: Ismeri az Úr az övéit. Jézusról, mint alapról, így szólt előre Dávid: *"Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő."* (Zsolt 118,22) Így beszéltek róla az apostolok, hogy Jézus az a kő, amelyet megvetettek, értéktelennek, semminek tartottak az építők (ApCsel 4,11; 1Pét 2,7); megfogták és félredobták, hogy ez haszontalan, semmire sem jó. Isten azonban mégis ezt tartotta az alkalmasnak, ez lett a sarokkő, ez lett az alap, erre építette fel a házát. És e metafora pontosan visszaadja Jézus történetét: őt megvetették, értéktelennek tartották, kidobták, eldobták. Nem kellett az övéinek, nem kellett a népeknek, lázadó rabszolgák halálára juttatták, a kiátkozottak halálát szánták neki a kereszten. De az Atya - hadd mondjam így - fogta az ő egyszülöttjét, az ő szerelmes Fiát, a Fiút aki mindenben igazságában járt, akiben az Atya mindvégig gyönyörködött; szóval fogta a Fiút és életre keltette. Feltámasztotta a harmadik napon, és azt mondta: ő a kőszikla, ő az alap. Aki nem akarsz elveszni, aki nem akarsz az "igazságok" harcában tévelyegni, egyik "igazságtól" a másikig sodródni, jöjj és állj rá erre az alapra. Csak állj rá, és a szívedben szét fog áradni annak a bizonyossága: ismeri az Úr az övéit.

3. Az eredmény: hogyan képviseljük az igazságot?

Hogyan képviseljük mindezek után az igazságot? Hogyan ragaszkodjunk hűségesen Isten igazságához akkor, amikor ennek a hűségnek ára van, amikor hatalmas erők mozdultak meg, hogy Isten teremtési rendjét aláássák? Mi következik a fentiekből?

Először is **magunkat megtisztítva**, hogy alkalmas, sőt, nemes edények lehessünk az Úr házában. (Igen, tudom, eddig arról volt szó, hogy mi vagyunk a ház, de a 20-21 versekben az apostol tovább lép ezzel a képpel.) Vannak Isten házában közönséges edények, de *"Ha ... valaki megtisztítja magát ezektől, megbecsült, megszentelt edény lesz, az Úrnak is hasznos, és minden jó cselekedetre alkalmas."* Az igazsághoz való ragaszkodás semmiképpen sem saját alkalmatlanságunk mások kritizálása által történő kompenzálása!

Másodszor, **szabadon**. Pál, amint láttuk, óv a szóharcoktól, a viszálykodástól. De amíg "neked kell, hogy igazad legyen" nem tudsz kitérni. Csak ha megszabadultál ettől, mert Krisztus lett az igazságod, az értékeséged, a győzelmed, tudsz szabad lenni attól, hogy értelmetlen harcokba bocsátkozz. Képviseled Isten igazságát, bátran és határozottan, de ne harcolj. Neked már nem saját identitás-kérdés, hogy kinek van igaza...

Harmadszor, **szelíd reménységgel**: *"az Úr szolgálja ne viszálykodjék, hanem legyen barátságos mindenkivel, tanításra alkalmas és türelmes, aki szelídséggel neveli az ellenszegülőket, hátha az Isten megadja nekik egyszer, hogy megtérve megismerjék az igazságot, és felocsúdjanak az ördög csapdájából, aki foglyul ejtette őket, hogy akaratát teljesítsék."* Erről jövő héten hallunk többet.

"Az Isten által vetett szilárd alap azonban megáll, amelyre ez van pecsételve: „Ismeri az Úr az övéit, és hagyja el a gonoszt mindenki, aki az Úr nevét vallja!”

(Lovas András)